

HISTORISK TIDSKRIFT
(Sweden)

126:2. 2006

Redaktören har ordet

I handen håller ni årets andra nummer av *Historisk tidskrift*, som liksom det förra häftet innehåller fyra uppsatser. Därutöver finns bland annat nio avhandlingsrecensioner skrivna av fakultetsopponenter.

Avhandlingsrecensionerna utgör som bekant en viktig avdelning i tidskriften och på förekommen anledning finns det skäl att något redogöra för de principer som styr publiceringen av dem. Av hävd offentliggörs opponenternas recensioner av avhandlingar inom ämnesområdets historia och ekonomisk historia i *Historisk tidskrift*. Dessa på visst sätt auktoriserade granskningar av lärdomsproven har stor betydelse för upprätthållandet av den vetenskapliga kvaliteten inom våra discipliner och de har dessutom betydande historiografiskt värde. Opponentrecensionerna kan i många fall fungera som ett slags kvarlevor från disputationssakten.

Ingenting är historikern främmande brukar det heta, och på grund av den disparata och vittfamnande karaktären på ämnena tangerar våra studier ofta många andra vetenskaper och discipliner. Detta innebär att olika mer eller mindre specialiserade publikationer ibland efterfrågar recensioner på historiska och ekonom-historiska avhandlingar skrivna av opponenterna. Allt emellanåt händer det också att redaktionen får in recensioner som även sänts till andra tidskrifter. *Historisk tidskrift* förbehåller sig alltid rätten till första-publicering och om texten redan är reserverad för någon annan publikation avvisas den normalt. Skälen till detta är flera, men en viktig anledning är utrymmesbristen. *Historisk tidskrift* är den svenska historieforskningens centrala och i särklass största organ och det märks inte minst på manustillströmningen. Trots en hård gallring bland inkomna manus kan det tidvis uppstå köer i väntan på publicering av texter. Det är en ständig balansgång att upprätthålla jämvikten mellan tidskriftens olika avdelningar och varje gång ett manus prioriteras innebär det att något annat får stå åt sidan. Trots ambitionen att få in recensioner från samtliga opponenter är det därför inte försvarbart att med tidskriftens begränsade utrymme bereda plats åt texter som redan tryckts på annat håll, hur angelägna de än må vara.

Med detta sagt vill jag ändå betona vikten av att opponenternas avhandlingsrecensioner publiceras just i *Historisk tidskrift*. Tidskriften har ingen myndighetsposition och således ingen formell möjlighet att ställa krav på opponenterna. Vi kan bara hänvisa till en inarbetad praxis och framhålla det

ändamålsenliga i att den svenska historiska forskningen hela bredd kommer till synes i det som utgör det nationella huvudorganet. När antalet publikationer – både på papper och i elektronisk form – ökar snabbt tilltar också behovet av överblick. Inte minst på längre sikt är det därför värdefullt att veta att svenska avhandlingar inom historia och ekonomisk historia enklast kartläggs genom *Historisk tidskrift* och att det är här man lättast tar del av opponenternas synpunkter. Detta kräver dels att opponenterna skriver recensioner, dels att de sänds till tidskriften. Då kan tidskriften tillhandahålla avhandlingsrecensioner med samma pålitlighet rörande fullständighet, tillgänglighet och genomskinlighet som vi alla uppskattar i vår källforskning.

På tal om avhandlingsrecensionerna skall dessutom upprepas att de numera publiceras i samma takt som de inkommer. Dessa manus har hög prioritet och bereds normalt plats redan i följande nummer om inte sättningen redan är påbörjad. För den som vill ha en översiktlig och åtminstone kvantitativ bild av avhandlingsproduktionen inom våra discipliner vill jag också påminna om de sammanställningar som görs i varje årgångs sista häfte. Där redovisas en fullständig förteckning över föregående års samtliga avhandlingar inom ämnena historia och ekonomisk historia samt avhandlingar med historisk inriktning från Institutionen för Tema, Linköpings universitet. Dessa sammanställningar innehåller även opponents namn samt betygsnämndens sammansättning.

Redaktionen har också mött synpunkten att alla avhandlingar inte är lika intressanta och kanske inte behöver recenseras i *Historisk tidskrift*. Det kan omöjligt vara redaktionens uppgift att göra en sådan värdering av relevansen i presenterad forskning. Tvärtom bör redovisandet av den samlade forskningens bredd bidra till reflektion och underlätta för hela historikersamfundet att föra fortlöpande diskussioner om de historiska vetenskapernas status och inriktning.

Jonas Nordin